

# suomen kieli ja kirjallisuus SUK

---

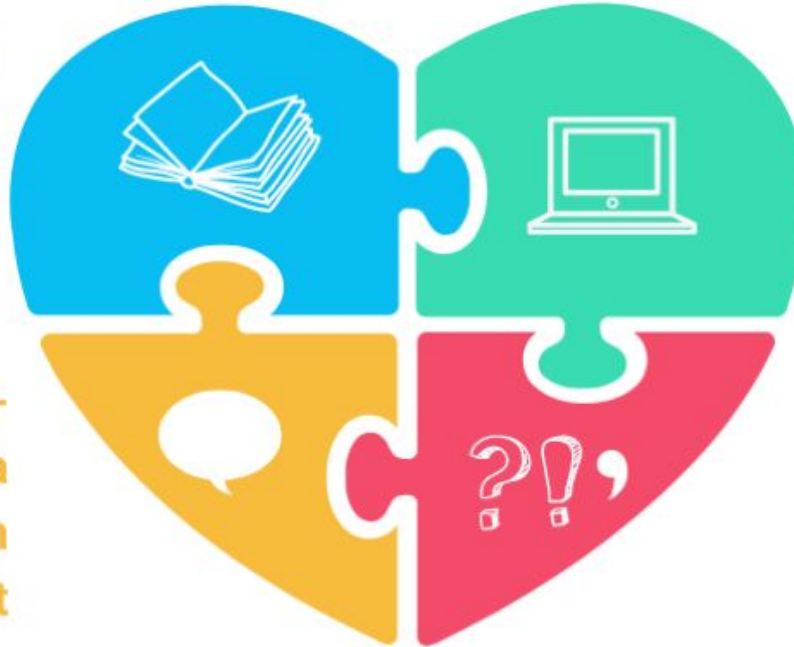
7.-luokalla on neljä viikkotuntia, 8.- ja 9.-luokalla kolme.

Oppimateriaali vaihtelee hieman eri vuosiluokilla, mutta kaikki käyttävät painettua oppikirjaa ja sen lisänä sähköisiä materiaaleja. Oppikirjaa täydentää ilmainen Otso- tai Arttu-sovellus, jolla voi kuunnella oppikirjan tekstiä.

Oppiaineesta saa todistukseen arvosanan sekä jouluna että keväällä. Arviointikeskustelu pidetään 8. luokan puolivälissä.

# Suomen kielen ja kirjallisuuden sisällöt

Tekstien  
tulkitsemisen  
taidot



Tekstien  
tuottamisen  
taidot

Vuorovaikutus-  
tilanteissa  
toimimisen  
taidot

Kielen,  
kirjallisuuden  
ja kulttuurin  
ymmärtämisen  
taidot

# Suomen kielen ja kirjallisuuden tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sisällöt ja tavoitteet on kuvattu tarkemmin Sastamalan opetussuunnitelmassa

(<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/opetussuunnitelma/30723409/perusopetus/tiedot>).

Suomen kielen ja kirjallisuuden osaamista arvioidaan **suhteessa opetussuunnitelmassa kuvattuihin tavoitteisiin.**

# Miten vuorovaikutustilanteissa toimimisen taitoja arvioidaan?

Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan koulun arjessa joka hetki. Nämä taidot ovat jokaisella oppitunnilla käytössä ja näkyvissä, kun oppilas puhuu, kertoo, kysyy ja kuuntelee. Erilaiset yksilö-, pari ja ryhmätehtävät harjoittavat vuorovaikutustaitoja. Esiintymisen taidotkin ovat osa vuorovaikutustaitoja.

Vuorovaikutustaitojen osaamista havainnoidaan tuntityöskentelyssä ja erillisissä isommissa töissä.

Vuorovaikutustaitohin liittyviä erillisiä näytönpaikkoja ovat esimerkiksi puhe-esityksen valmisteleminen ja pitäminen, ryhmäkeskustelu jostakin aiheesta tai tehdyn työn esittely.

Opettaja antaa vuorovaikutusharjoituksista palautetta eri tavoin. Oppilas harjoittelee myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan vuorovaikutustaidoissa.

# Miten tekstin tulkitsemisen taitoja arvioidaan?

Tekstien tulkitseminen tarkoittaa sitä, että ymmärtää lukemaansa. Lukutaito on tärkeä yhteiskunnassa selviämisen taito. Oppilaat saavuttavat mekaanisen lukutaidon jo alaluokilla. Seuraavina kouluvuosina lukutaito sujuvoituu ja tavoitteena on peruskoulun loppupuolella ja jatko-opinnoissa saavuttaa sellainen ymmärtävän lukutaidon taso, jolla elämässä pärjää. **Lukutaitoa voi parantaa lukemalla paljon.**

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppitunneilla luetaan, kuunnellaan ja katsotaan monipuolisesti erilaisia tekstejä. Lisäksi luetaan noin neljä kirjaa vuodessa. Osan kirjoista oppilas saa valita itse. Tavoitteena on, että oppilas oppisi valitsemaan itselleen sopivaa luettavaa.

Lukivaikeudet ja muut lukemisen esteet otetaan opetuksessa huomioon mahdollisimman hyvin ja lukutehtäviä eriytetään tarvittaessa. 7. luokalla on mahdollisuus käyttää koulussa aikaa lukemiseen enemmän kuin 8. ja 9. luokilla. Lukuläksyjä tulee kaikille oppilaille.

Luetuista kirjoista tehdään yleensä jonkinlainen tehtävä joko lukemisen aikana tai sen jälkeen. Tehtävä auttaa opettajaa näkemään, miten oppilas on ymmärtänyt lukemaansa. **Lukemistehtävät ovat yläkoulussa koetta vastaavia suorituksia.**

Valtakunnallisissa päättöarvioinnin kriteereissä todetaan, että jos oppilas tavoittelee arvosanoja 8-10, hänen on luettava kaikki sovitut kirjat. Arvosanaan 7 vaaditaan joidenkin sovittujen kirjojen lukemista. Arvosanan 5 saaminen edellyttää, että oppilas on lukenut muutamia kokonaisia kaunokirjallisia tekstejä, esimerkiksi novelleja. (Lähde: [Perusopetuksen päättöarvioinnin kriteerit](#))

Joskus opettaja saattaa mitata luetunymmärtämisen taitoa erillisellä luetunymmärtämisen kokeella.

# Miten tekstin tuottamisen taitoja arvioidaan?

Tekstin tuottaminen tarkoittaa tekstin tekemistä. Yleensä tekstiä tuotetaan kirjoittamalla. Koulussa kirjoitetaan sekä käsin että koneella. Myös tekstin tekemisen prosessia harjoitellaan. Joitakin tekstejä tuotetaan yhdessä ja joitakin yksin.

Yläkoulussa tuotettavat tekstit voivat olla monenlaisia: mielipidekirjoitus, essee, satu, uutinen, raportti, lukupäiväkirja, haastattelu, mainos, posterit, kirjavinkkausvideo jne.

Yleensä erilaiset kirjoitustehtävät harjoittavat jotakin tiettyä asiaa ja silloin tekstin arvioinnissa keskitytään erityisesti siihen asiaan. Opettaja kertoo kunkin kirjoitustehtävän tavoitteet erikseen.

Yleensä tekstistä arvioidaan eri osa-alueita, esimerkiksi otsikointia, jäsentelyä, oikeinkirjoitusta ja sisältöä. Kokonaisuudesta saa arvosanan tai sanallista palautetta.

**Isommat kirjoitustehtävät ovat yläkoulussa koetta vastaavia suorituksia.**

Oppilas harjoittelee myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.

# Miten kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtämisen taitoja arvioidaan?

Kielen opiskelu sisältää myös suomen kielen kieliopin ja oikeinkirjoituksen harjoittelua.

Kirjallisuuteen ja kulttuuriin tutustuminen vahvistaa yleissivistystä ja ajattelun taitoja. Oppilas saa käyttöönsä käsitteitä, joilla kielestä, kirjallisuudesta ja kulttuurista keskustellaan.

Yläkoululainen harjoittelee käyttämään kirjastoa sekä hakemaan tietoa eri lähteistä. Lisäksi hän opiskelee tekijänoikeuksien ja lähdekritiikin perusasioita.

Kielen asioiden osaamista mitataan pienillä testeillä tai perinteisillä kokeilla tai osaaminen näytetään kirjoittamis- ja muiden tehtävien yhteydessä.

# Miten työskentelytaitoja arvioidaan?

Työskentelytaidoilla tarkoitetaan perusopetuksen aikana kehittyvää **taitoa työkennellä itsenäisesti ja yhdessä niin, että tehtävät tulevat tehdyiksi mahdollisimman hyvin**. Se on **taitoa suunnitella ja arvioida omaa työskentelyään sekä taitoa ottaa huomioon työskentelystä saamansa palaute ja toimia sen mukaisesti**. Lisäksi se on **taitoa toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen sekä taitoa toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa**.

Työskentelytaitojen arvioinnissa käytetään apuna esimerkiksi seuraavaa jatkumoa: oppilas tekee itsenäisesti - mallin mukaan - ohjatusti.

Opettaja havainnoi työskentelytaitoja kouluarjessa. Oppilas saa palautetta työskentelytaidoistaan opettajalta suullisesti ja muun muassa tuntimerkintöjen avulla.

# Päätöarviointi

Suomen kielen ja kirjallisuuden päätöarviointi annetaan oppilaalle 9. luokan keväällä, kun oppimäärä on suoritettu.

Päätöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet.

Päätöarvioinnin valtakunnalliset kriteerit löytyvät opetushallituksen nettisivuilta. Kriteereissä kuvataan osaamisen taso arvosanoille 5, 7, 8 ja 9.

# Yhteenveto

Suomen kielen ja kirjallisuuden arviointi on jatkuvaa ja monipuolista. Arviointi kohdistuu kaikkiin kielen osa-alueisiin. Oppilas saa vuoden aikana suuren määrän arviointipalautetta joko suoraan opettajalta tunneilla tai arvosanoina ja palautteena erilaisista tehtävistä. Todistukseen tuleva arvosana perustuu oppilaan antamiin näyttöihin.

Puuttuvat näytöt (esim. kokeet, tehtävät, esitelmät tai tuntityöskentelyn puuttuminen) vaikuttavat näin ollen laskevasti arvosanaan ja voivat pahimmillaan jopa vaarantaa oppilaan etenemisen opinnoissa. Opettajat tiedottavat koulun käytänteiden mukaisesti oppilasta ja huoltajaa nelosvaarasta, mikäli tarvetta on.